

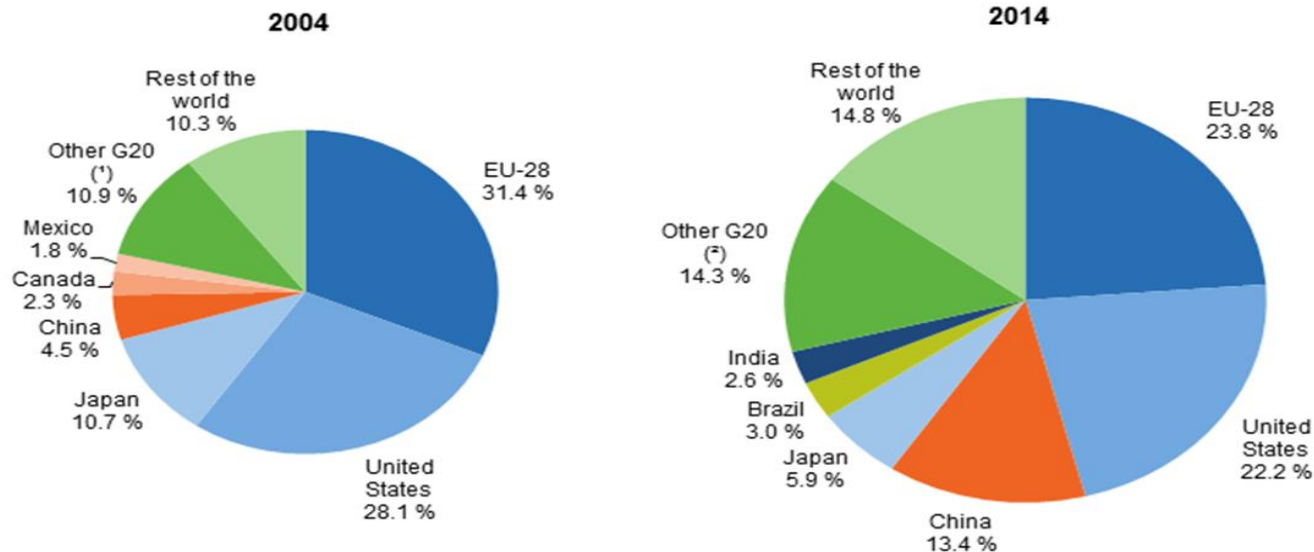
NOVI SVJETSKI IZAZOVI I EU S VIŠE BRZINA POZICIONIRANJE HRVATSKOG IZVOZA

Darinko Bago
predsjednik HIZ-a

Samo neka od obilježja svijeta u kojem hrvatski izvoznici posluju

- Jačanje političkih napetosti između SAD-a – Rusije – Kine
- Nestabilnosti cijelih regija
- Slabljenje gospodarske pozicije SAD-a i zemalja EU
- Jačanje gospodarske snage G20
- Smanjivanje utjecaja banaka i rast utjecaja fondova na gospodarstvo svijeta

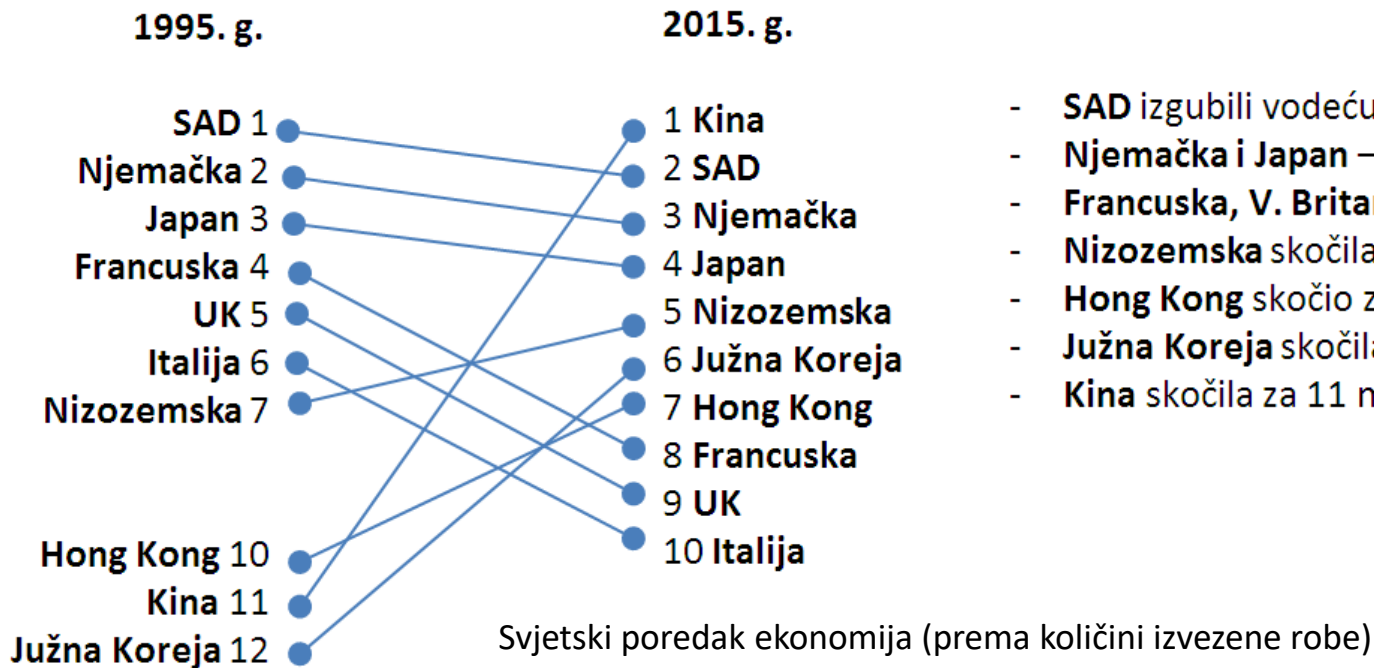
Udio u svjetskom BDP-u 2004. g. i 2014. g.

(*) Argentina, Australia, Brazil, India, Indonesia, Russia, Saudi Arabia, South Africa, South Korea and Turkey.

(†) Argentina, Australia, Canada, Indonesia, Mexico, Russia, Saudi Arabia, South Africa, South Korea and Turkey.

Što se događa sa svjetskim izvozom u zadnjih dvadesetak godina?

- SAD izgubili vodeću poziciju izvoznika
- Njemačka i Japan – pali za jedno mjesto
- Francuska, V. Britanija i Italija – pali za 4 mjesta
- Nizozemska skočila za 2 mjesta
- Hong Kong skočio za 3 mjesta
- Južna Koreja skočila za 6 mjesta
- Kina skočila za 11 mjesta

Svijet je između ostaloga prepoznao i

DIGITALIZACIJU

kao pokretačku silu koja ima potencijal
snažno promijeniti svijet

Za gospodarstvenike Hrvatske od životne je važnosti postići položaj prema SAD-u isti onaj koje imaju drugi gospodarstvenici iz većine zemalja EU

Dva su problema:

- 1. nepostojanje sporazuma o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja**
- 2. postojanje viznog režima za hrvatske državljane**

Tradicionalne MNE (Multinacionalne kompanije) koje su i dalje nositelji globalizacije, svjetske trgovinske razmjene te sinonim uspjeha i gospodarske snage zemlje

IZLOŽENE SU VELIKIM PRITISCIMA

Digitalizacija istovremeno omogućava snažan rast **UNICORN** kompanija ne samo na području visokih tehnologija već i na tradicionalna tržišta (Tesla, Uber, Airbnb, WhatsApp (danas dio Facebooka))

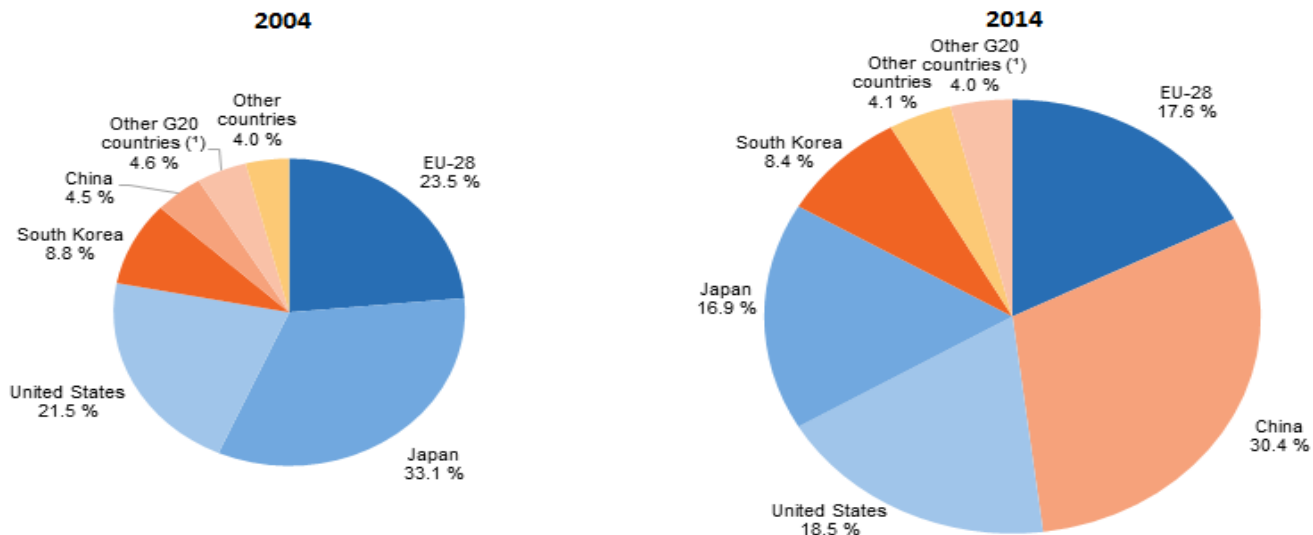
Kako svijet izgleda na globalnom nivou?

Opća javnost MNE:

- Smatra kičmom svjetskog gospodarstva
- Smatra liderima inovativnosti (patenti)
- Smatra odgovornim za krizu 2008. godine
- Optužuje za miješanje u unutarnju politiku zemalja (i Trump)
- Optužuje za manipuliranje i izbjegavanje plaćanja poreza državama gdje je zarada i ostvarena
- Okrivljuju za zatvaranje radnih mjesta u razvijenim zemljama kao i za rušenje cijene rada, itd

Uglavnom optužbe, a pohvale sve češće izostaju

Udio svjetskih patentnih prijava 2004. g. i 2014. g.

Note: country of origin based on the residence of the applicant.

(*) Argentina, Australia, Brazil, Canada, India, Indonesia, Mexico, Russia, Saudi Arabia, South Africa and Turkey.

Kako svijet izgleda na globalnom nivou?

Digitalizacija osigurava:

- **Bržu i jednostavniju razmjenu informacija,**
- **Demokratizaciju tehnologije,**
- **Lakšu dostupnost znanju a time i dodatni pad cijena proizvoda i usluga,**
- **Olakšava pristup investicijama (uglavnom iz fondova)**
- **Porast poduzetničke kulture**

Kako svijet izgleda na globalnom nivou?

- Tradicionalno MNE su zbog nedovoljne brzine kvalitetnog odlučivanja prisiljene mijenjati poslovne navike (to je učinio GE i izgleda uspio) afirmirajući:
 - **Partnerstva**
 - **Akvizicije**
 - **Investicije putem fondova**
 - **Inkubatore i akceleratora**
 - **Gradeći nove poslovne modele**
- I giganti vode grčevitu borbu za opstanak, a činjenica da im padaju profiti govori da i nisu previše uspješni
- Zbog njihove veličine ishodi njihovih napora imaju odraz i na gospodarsku snagu i rast zemalja iz kojih dolaze
- Nažalost i Hrvatska to osjeća kroz slučaj Agrokor

Kako svijet izgleda na globalnom nivou?

- Preko 700 MNE iz razvijenih zemalja u zadnjih 5 godina bilježi pad profita za 25%
- Profiti zemalja OECD u pet godina pali su 17% (SAD - 12%, ostali 20%)
- Manji pad profita u SAD-u dolazi zbog velikog broja UNICORN kompanija
- 40% MNE u zadnje 3 godine nije ostvarilo ROE veći od 10%
- Istodobno digitalne-tehnološke MNE ostvaruju enormne profite:
 - 46% ukupnog profita u 2016. godini u SAD-u ostvarilo je samo 50 MNE
 - Apple je u 2016. godini ostvario samo u inozemstvu dobit od 46 mlrd. USD (5 puta veća dobit od GE-a)
- Izvoz kakav danas poznajemo postao je neprofitan?
 - Domaćim tvrtkama u Brazilu, Indiji i SAD-u prodaja raste brže nego stranim na istim tržištima
 - MNE kompanije SAD-a na domaćem tržištu ostvaruju 30% veću dobit nego u izvozu

Što možemo očekivati sutra?

Umjesto današnjih G7 u bližoj budućnosti (bez svjetskog rata i globalnih katastrofa) najveće svjetske ekonomije biti će

E7

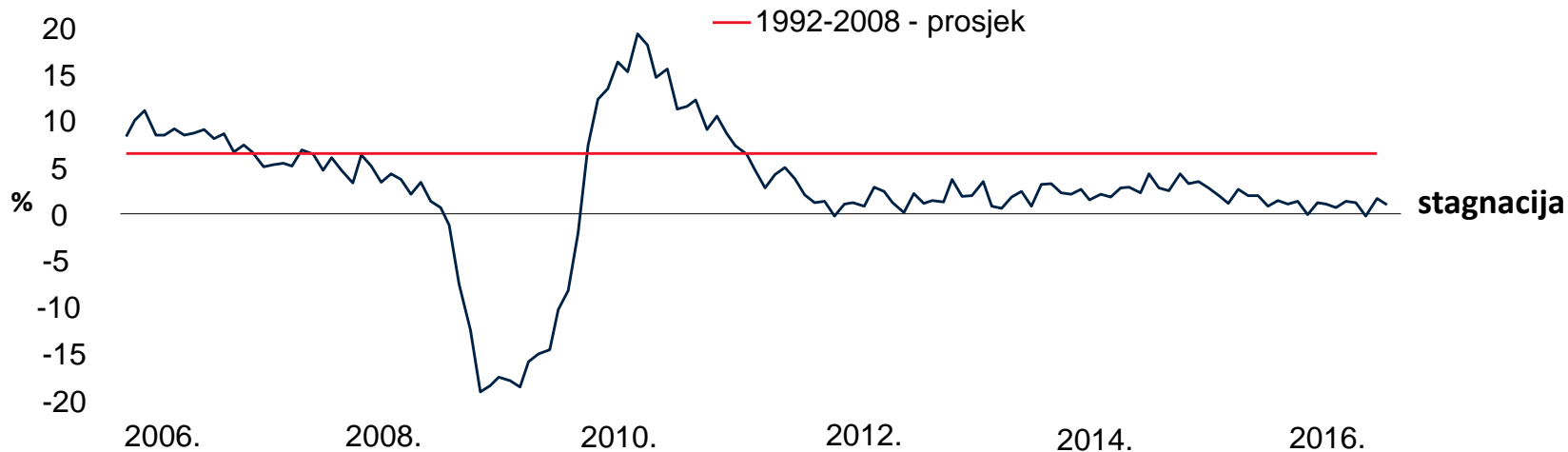
(Kina, Indija, Brazil, Rusija, Indonezija, Meksiko i Turska)

Do 2050.g. niti jedna europska država neće biti među 8 najvećih svjetskih gospodarstva (PWC – The world in 2050)

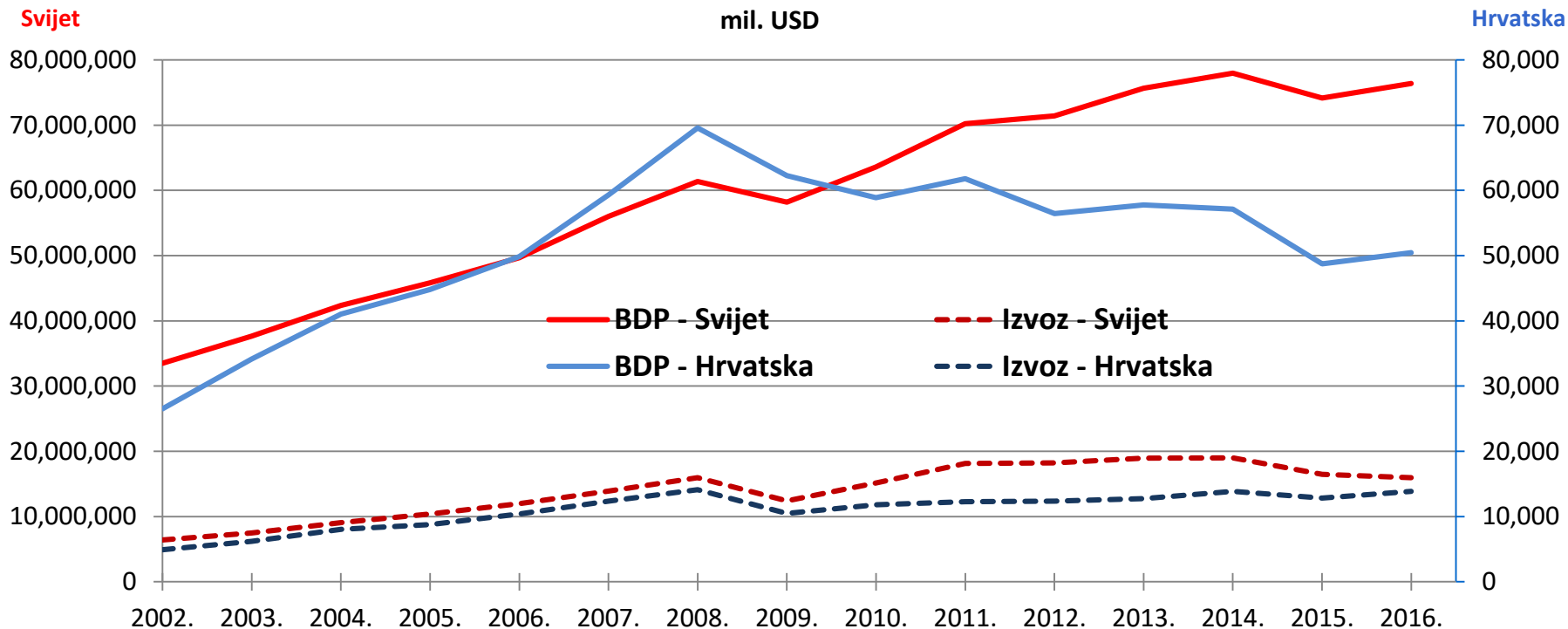
OBRISI

MULTIPOLARNOG SVIJETA POSTAJU SVE JASNIJI

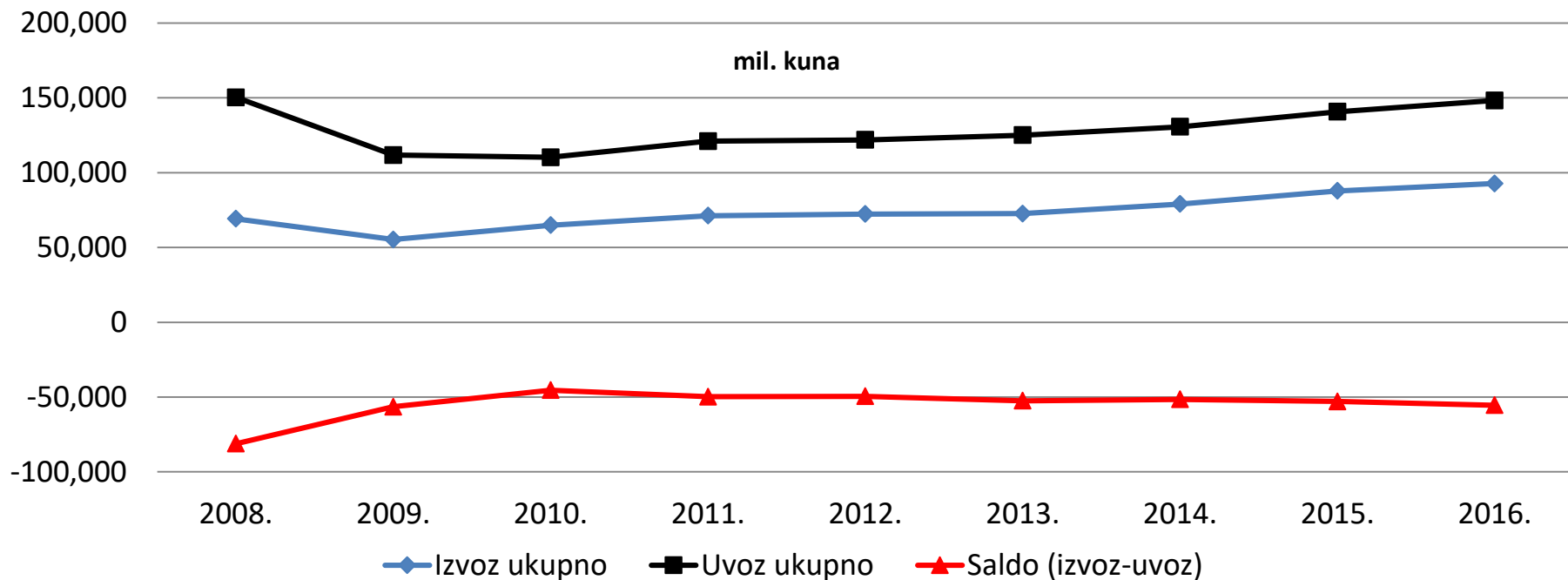
Svjetska robna razmjena

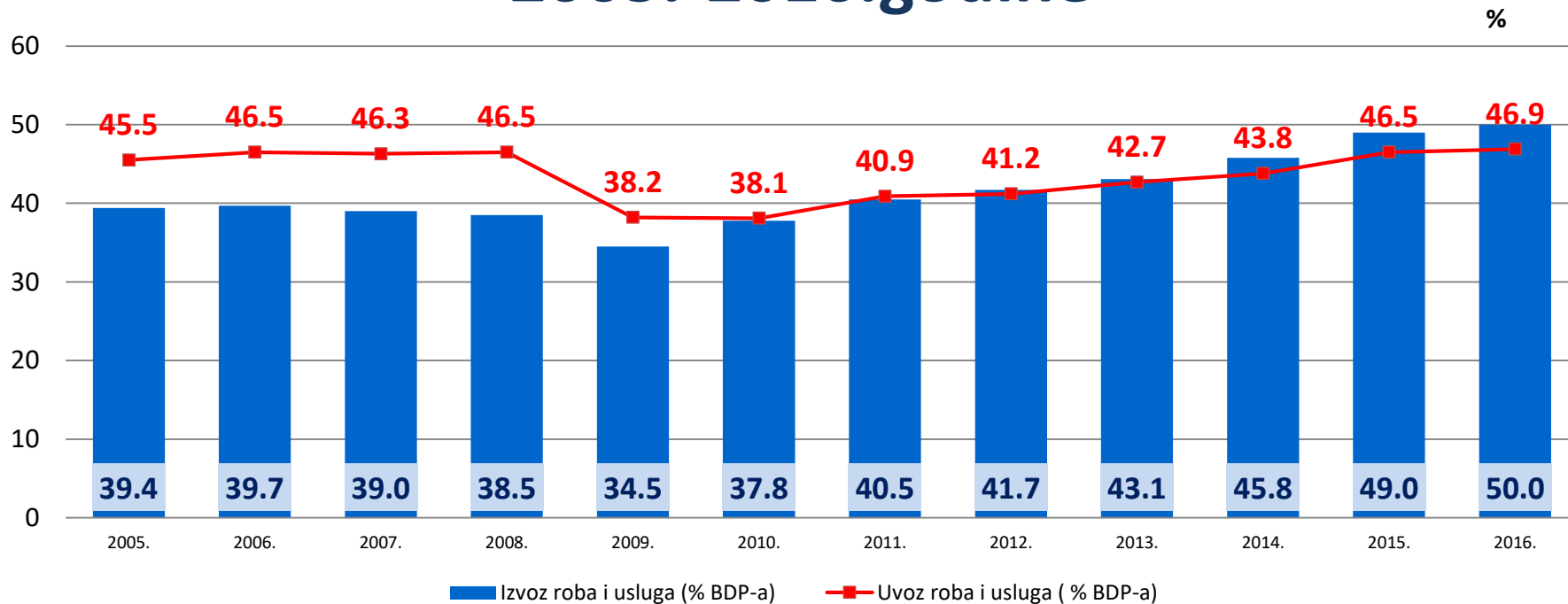
Udio robnog izvoza u BDP-u Svijet - Hrvatska

Izvoz i uvoz roba RH 2008.-2016.godine

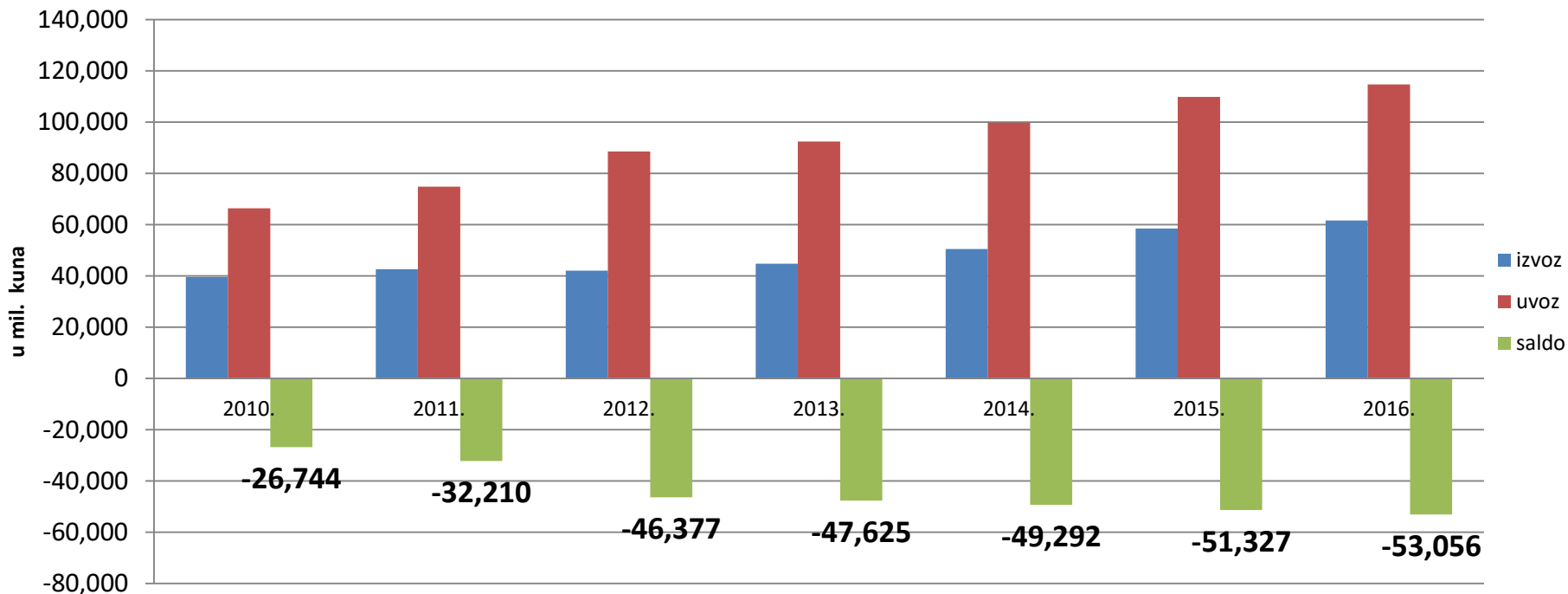
Udio izvoza/uvoza roba i usluga RH u BDP-u 2005.-2016.godine

RH – izvoz/uvoz 2011.-2016.godine

	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	Indeks 2016/2011
Izvoz kuna (mlrd.)	71.234	72.380	72.595	79.099	87.772	92.763	130,2
Vrijednosti u EUR (mlrd.)	9.582	9.629	9.589	10.369	11.528	12.317	128,5
EUR/tone	679,1	726,7	650,9	682,6	712,9	718,0	105,7
Uvoz kuna (mlrd.)	121.036	121.899	125.052	130.673	140.748	148.282	122,5
Vrijednosti u EUR (mlrd.)	16.281	16.214	16.528	17.129	18.482	19.712	121,1
EUR/tone	1.013,1	1.050,8	1.049,3	1.121,0	1.091,8	1.082,5	106,9
av. EUR-o/kune	7,43	7,51	7,57	7,63	7,61	7,53	101,3

Izvoz i uvoz roba RH - zemlje EU 2010.-2016.godine

Moto EU

„In veritate concordia”

Odnosno

„Ujedinjeni u raznolikosti”

Većina odluka u EU donosi se kvalificiranom većinom, ali ključne odluke donose se

KONSENZUSOM

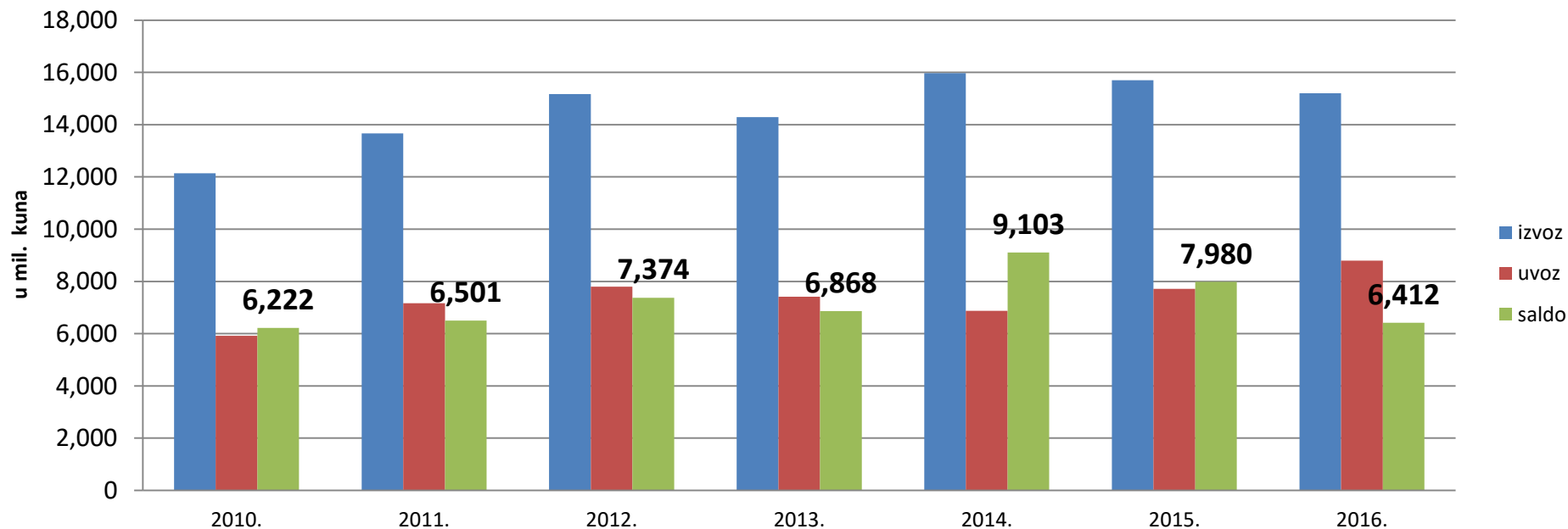
To implicira da u EU vrijedi:

solidarnost, požrtvovnost, dobrotu, milosrđe, altruizam, suosjećanje,...

EU više brzina sigurno nije ujedinjena u raznolikosti, više bi za takvu tvorevinu vrijedio moto:

„RAZJEDINJENI U RAZNOLIKOSTI”

Izvoz i uvoz roba RH - zemlje CEFTA-e 2010.-2016.godine

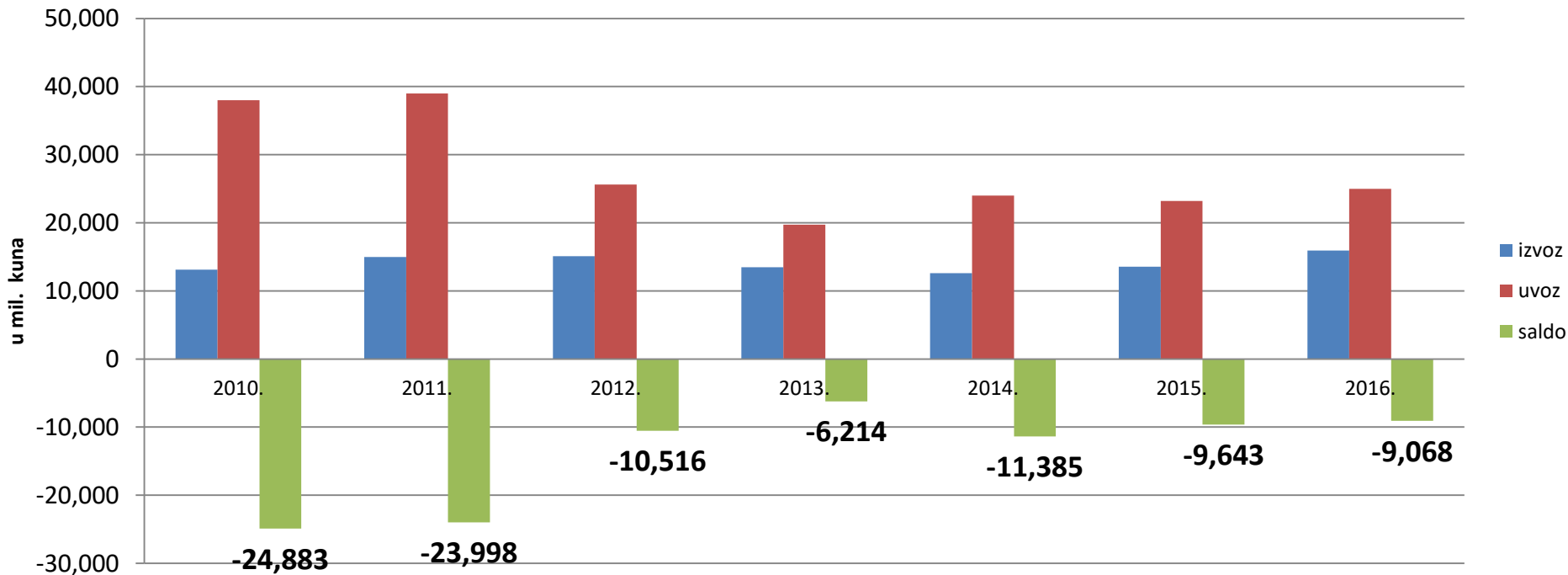

Izvor: DZS

Zagreb, 12. lipnja 2017. godine

Izvoz i uvoz roba RH – ostale zemlje

2010.-2016.godine

Izvor: DZS

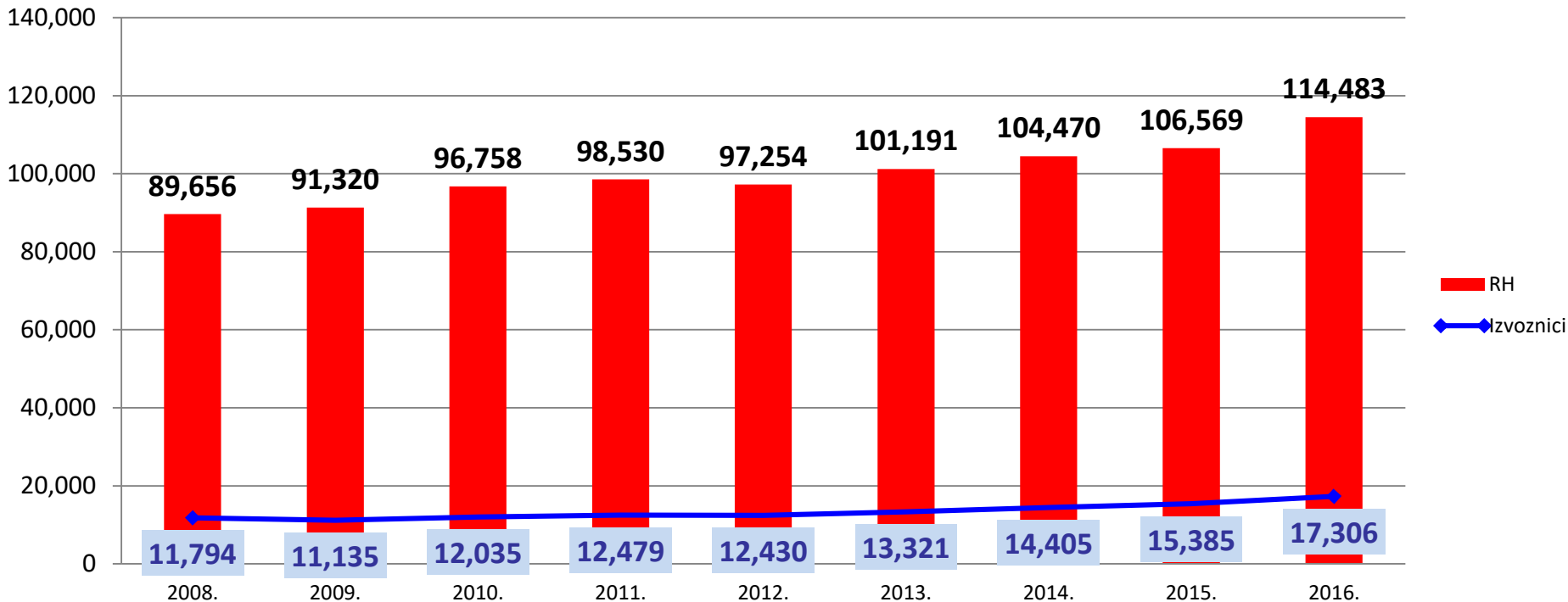
Zagreb, 12. lipnja 2017. godine

Saldo izvoz-uvoz

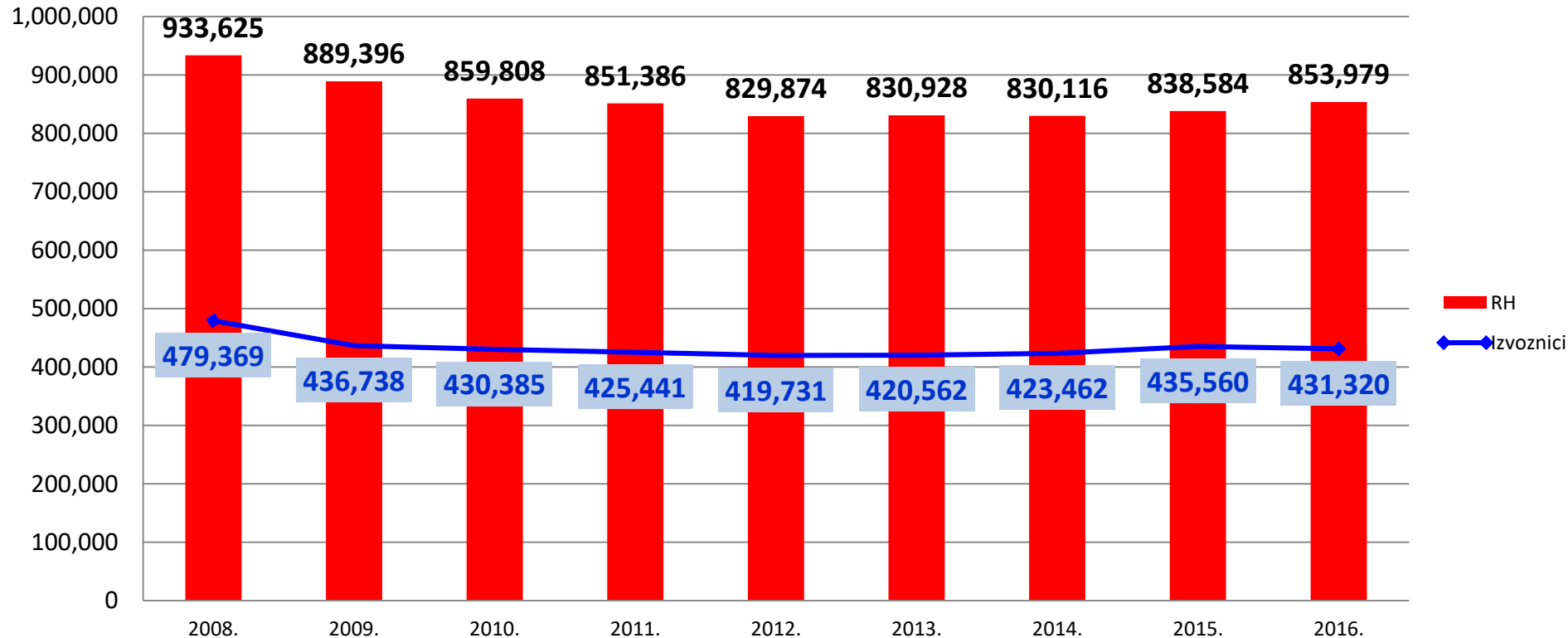
za karakteristične djelatnosti

u mil. kuna	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	ukupno 2012.-2016.
drvena industrija	1.534	1.723	2.361	2.527	2.466	10.611
brodogradnja	2.291	1.241	-82	1.757	363	5.570
namještaj	158	460	723	689	533	2.563
metalni proizvodi	-4.028	-4.194	757	1.005	1.437	-5.023
koža	9	-944	-1.465	-1.040	-1.739	-5.179
odjeća	-538	-698	-1.405	-1.613	-2.109	-6.363
farmacija	-1.733	-1.839	-2.207	-2.008	-2.618	-10.405
koks, nafta, el. energija, plin	-3.419	-2.053	-3.666	-3.441	-2.009	-14.588
kemikalije	-5.686	-5.524	-5.616	-6.096	-6.602	-29.524
prehrana	-5.157	-5.967	-6.174	-6.421	-5.898	-29.617

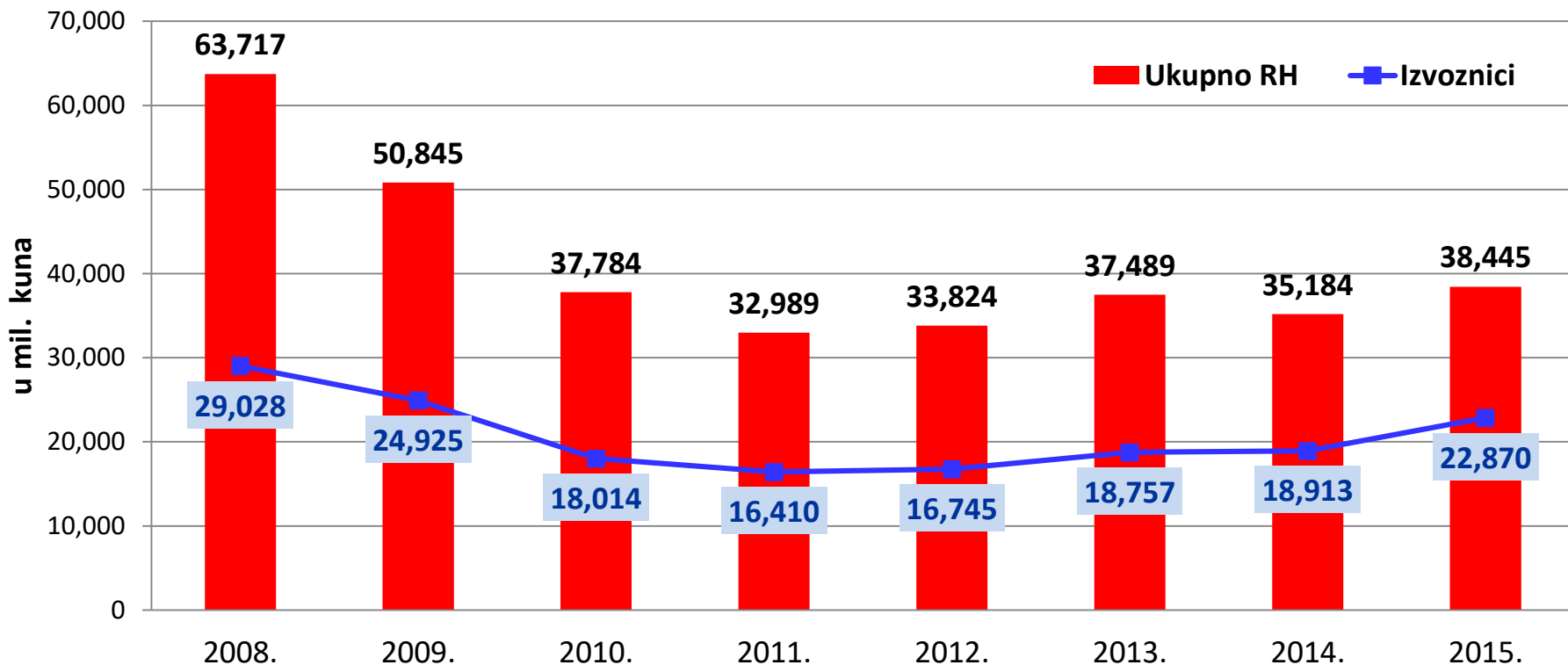
Broj poduzeća ukupno RH/Izvoznici

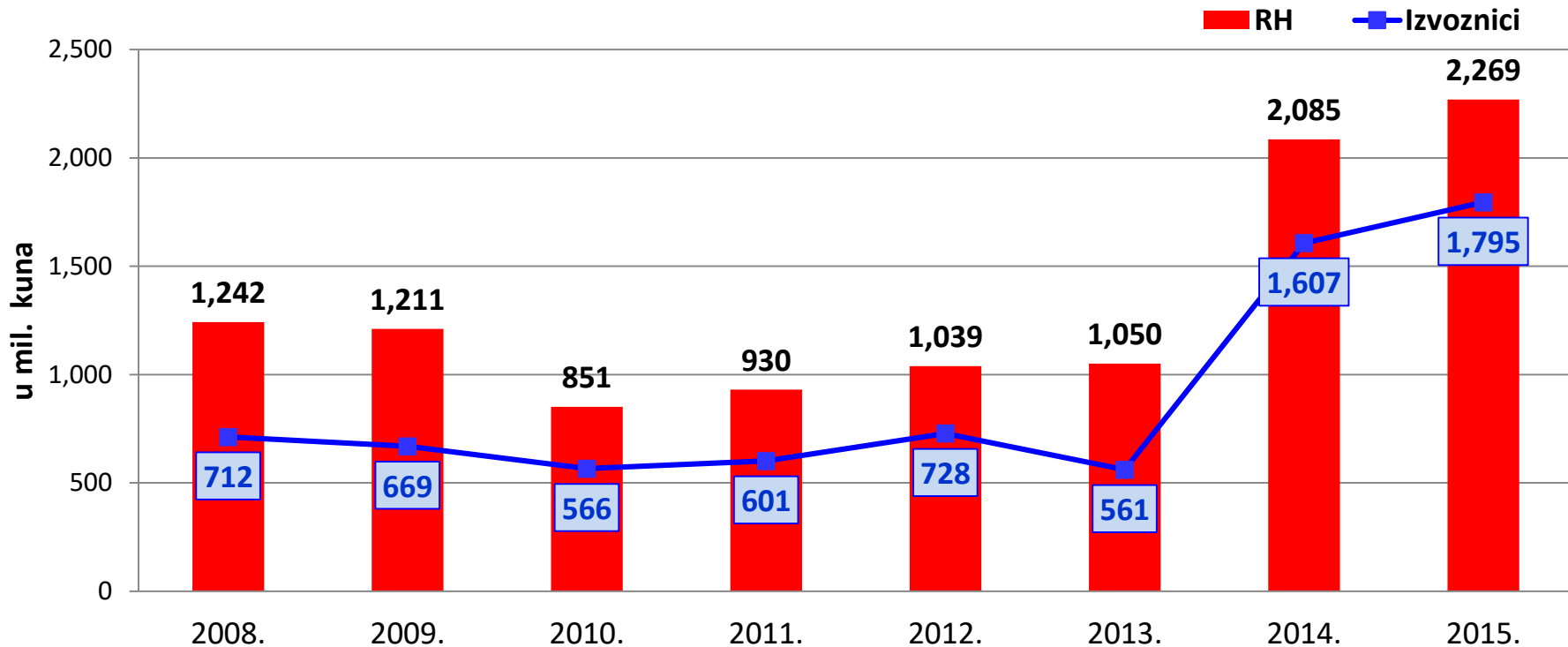
Broj zaposlenih ukupno RH/Izvoznici

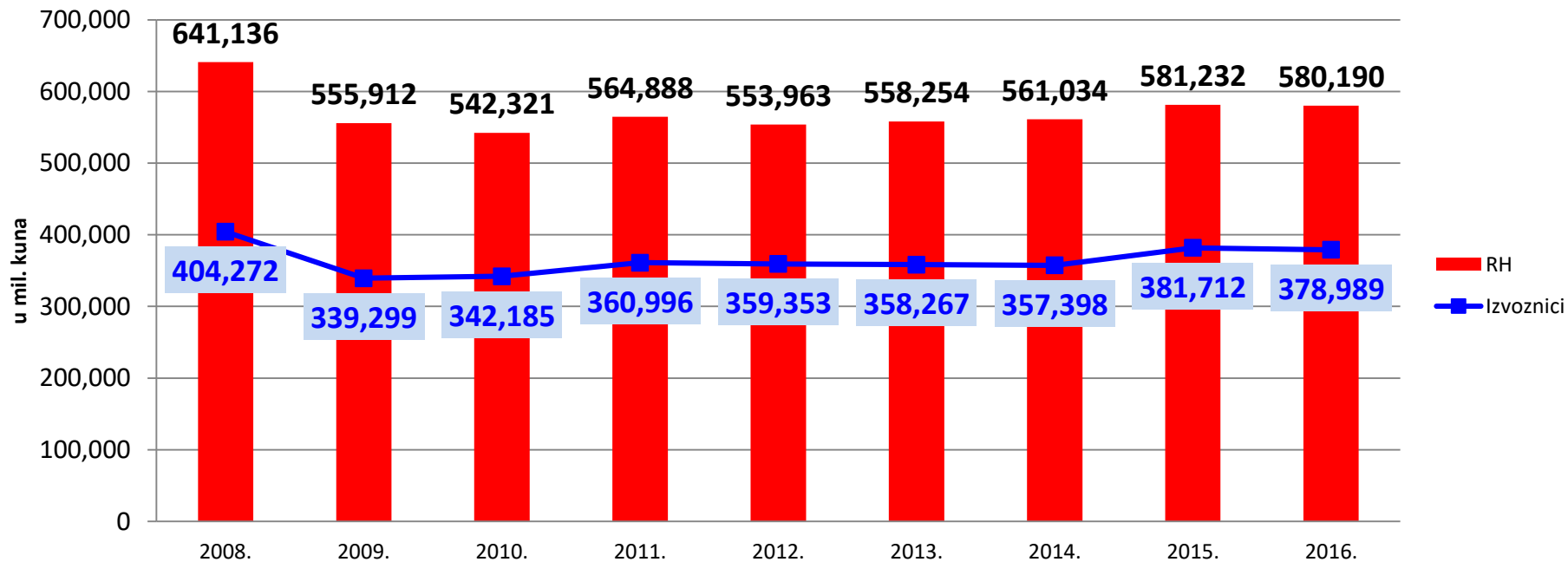
Investicije ukupno RH/Izvoznici

Ulaganja u razvoj ukupno RH/Izvoznici

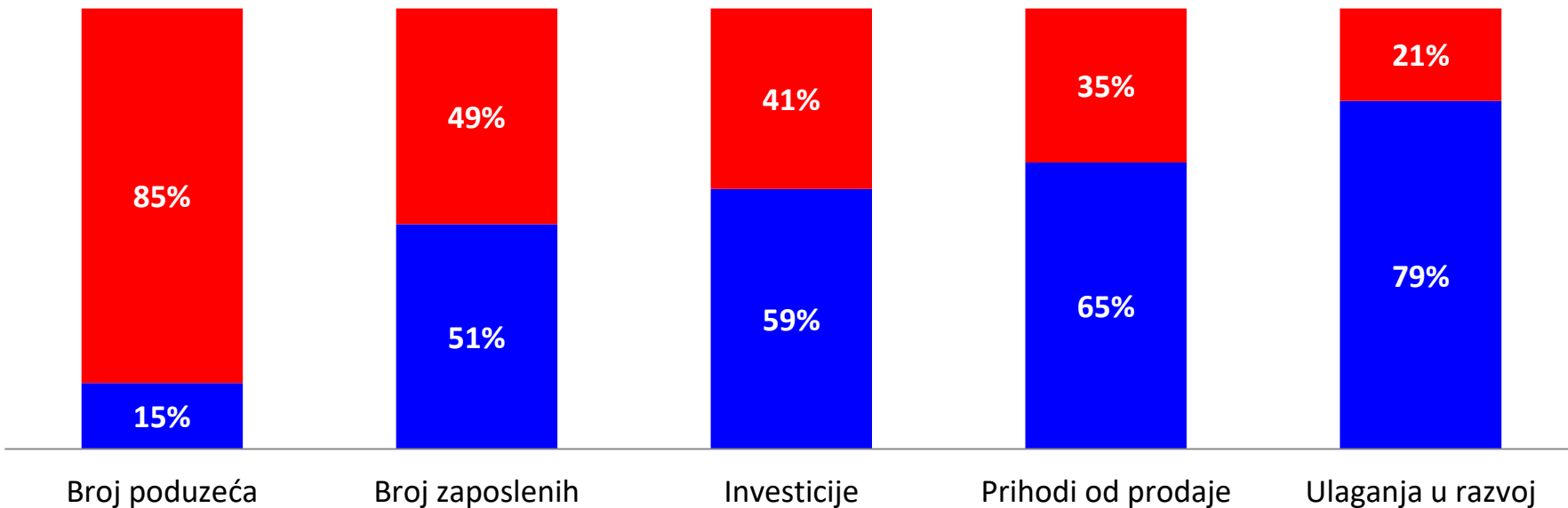
Prihodi od prodaje proizvoda i usluga RH/Izvoznici

Napomena: u podacima za 2016. godinu nisu uključeni podaci za sva društva iz koncerna Agrokor (20% društava je predalo financijske izvještaje za 2016. godinu, cca 40% ukupnih prihoda Agrokor)

izvoznici/ostali za 2016.godinu

Izvoznici Ostali RH

Ukupno RH rezultat poslovanja

mil. kuna

	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.
Ukupno saldo dobiti RH	4.941	3.529	9.753	17.140	24.035
Mali	-1.060	166	2.161	3.122	5.979
Srednji	-859	-80	-2.979	3.541	5.697
Veliki	6.860	3.443	10.571	10.477	12.358

Ukupno RH

dobit/poslovni prihod

					%
	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.
Dobit/poslovni prihod	0,8%	0,6%	1,7%	2,8%	3,9%
Mali	-0,6%	0,1%	1,1%	1,4%	2,6%
Srednji	-0,7%	-0,1%	-2,7%	3,0%	4,1%
Veliki	2,4%	1,2%	3,8%	3,7%	5,0%

Izvoznici rezultat poslovanja

mil. kuna

	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.
Ukupno saldo dobiti izvoznici	9.447	5.082	13.178	13.045	17.993
Mali	2.077	3.295	3.453	4.177	5.042
Srednji	347	-83	1.830	2.563	4.054
Veliki	7.023	1.870	7.895	6.305	8.897

Izvoznici dobit/poslovni prihod

	%				
	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.
Dobit/poslovni prihod	2,5%	1,3%	3,7%	3,4%	4,5%
Mali	2,9%	4,2%	4,3%	4,8%	5,1%
Srednji	0,5%	-0,1%	2,5%	3,3%	3,9%
Veliki	2,9%	0,8%	3,8%	2,9%	4,6%

Za hrvatske izvoznike uloga Vlade RH je od iznimne važnosti zbog:

- Konačno stabilnost nakon nekoliko godina
- Osiguranja ravnopravne pozicije Hrvatske u EU i SAD-u
- Ulazak u Schengen
- Centralizacije nadzora financijskog sustava Hrvatske
- Pomoći u digitalizaciji Hrvatske
- Dinamizacije fondovske industrije i stavljanje u razvoj hrvatskog gospodarstva
- Izrada strategije izvoza a posebno prema zemljama G20
-

DEKLARACIJA

Danas na početku nove ere velikih promjena koje donosi digitalna transformacija, pred Hrvatskom je izazov pronalaska prilika za bolje pozicioniranje izvoza i ukupnog gospodarstva. Velika odgovornost je upravo na samim izvoznicima koji trebaju pronaći tržišne niše u kojima ćemo biti prepoznatljivi na svjetskom tržištu, ali i na nositeljima svih ekonomskih politika u stvaranju adekvatnog poslovnog, administrativnog i društvenog okruženja.

Gdje i na koji način Hrvatski izvoznici vide prilike za bolje pozicioniranje izvoza ističe se u **proširenom tekstu deklaracije** (dostupnom na <http://www.hrvatski-izvoznici.hr/>), iz kojeg su posebno izdvojena **područja za koje je nužna podrška Vlade, HNB-a, HBOR-a, HGK, gospodarske diplomacije, kao i institucija EU.**

Navedeno uključuje:

DEKLARACIJA

1. prilagodbu zahtjevima digitalne transformacije i preraspodjeli moći svjetskog gospodarstva za što je potrebno adekvatno obrazovanje, digitalna infrastruktura i povoljna investicijska klima;
2. dostupnost povoljnih uvjeta zaduživanja i alternativnih izvora financiranja poput fondova i privatnih vlasničkih ulaganja;
3. objedinjavanje nadzora financijskih institucija (iz nadležnosti HNB-a i Hanfe) radi izbjegavanja sistemskih rizika u financijskom sustavu te izbjegavanja konflikta između cilja financijske stabilnosti i ciljeva monetarne politike u djelovanju HNB-a;
4. smanjenje ovisnosti hrvatskog gospodarstva o turističkim prihodima, uz jačanje industrije, ICT sektora, poljoprivrede i drugih aktivnosti kao i onih dijelova turizma koji mogu stvoriti visoku dodanu vrijednost i pridonijeti kvalitativnom poboljšanju strukture izvoza;
5. potpisivanje sporazuma o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja između Hrvatske i SAD-a i ukidanje viza za hrvatske građane koji putuju u SAD;

DEKLARACIJA

6. veće fokusiranje HBOR-a na programe financiranja izvoza;
7. sprječavanje aprecijacije domaće valute radi očuvanja prihoda izvoznika i zaposlenosti;
8. reformu obrazovnog sustava uvažavajući potrebe na tržištu rada za slijedećih 10 i 20 godina, što na prvom mjestu znači jačanje matematičkih, tehničkih i informatičkih znanja i vještina potrebnih za zapošljavanje u tzv. STEM području;
9. što brži ulazak Hrvatske u schengenski prostor;
10. jačanje gospodarske diplomacije kako u zemljama EU tako još više u trećim zemljama, uključujući tržišta u nastajanju (emerging markets) i zemlje u razvoju – a s obzirom na pokazatelje kontinuiranog pada udjela EU u svjetskom BDP-u i svjetskom stanovništvu;
11. nastavak aktivne uloge EU u sklapanju naprednih trgovinskih sporazuma s trećim zemljama, uz jačanje unutarnjeg tržišta i harmonizaciju standarda unutar Unije.

DEKLARACIJA

Hrvatska kao mala zemlja s ograničenim ljudskim i materijalnim resursima teško cjenovno konkurrira u masovnoj serijskoj proizvodnji, a posebno u odnosu na robe koje dolaze iz zemalja s niskim troškovima poslovanja i neuređenim radnim zakonodavstvom. Međutim, **hrvatska proizvodnja može biti konkurentna kvalitetom, ponudom jedinstvene robe i sadržaja** (što je svakako i faktor uspjeha hrvatskog turizma), **kreativnošću i inovativnošću** (što dolazi do izražaja kroz ubrzani rast ICT sektora), **a posebno u fleksibilnosti proizvodnje malih serija, unikatne robe i u skladu s individualiziranim potrebama kupaca**. Prostor za rast tih potencijala otvara se upravo zahvaljujući digitalnoj transformaciji sa širokim mogućnostima primjene u ICT-u, industriji, turizmu, prehrani i ostalim aktivnostima.

HVALA NA POZORNOSTI